

SUNDHEDSSTYRELSEN

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Att. Katrine K. Klausen

Sundhedsstyrelsens bidrag til besvarelse af:

SUU almindelig del – spm. nr. 195

Spørgsmålet lyder:

Vil ministeren kommentere henvendelse fra Louise Dreisig om behandling af kvinder med endometriose, herunder navnlig spørgsmålet om diagnoseforsinkelse, jf. SUU alm. del – bilag 80?

Sundhedsstyrelsen er ved mail d. 20. marts 2023 af Sundheds- og Ældreministeriet blevet anmodet om at kommentere bilag 80 med særlig fokus på henvendelsens beskrivelser af diagnoseforsinkelse og manglende opfølgning efter behandling af svær endometriose.

Sundhedsstyrelsen skal i den anledning bemærke følgende:

Om endometriose

Endometriose er en tilstand, hvor væv af samme type som slimhinden i livmoderen (endometrium) også sidder uden for livmoderen. Dette væv kan fx sidde i æggelederne, på æggestokkene, bughinden, tarme eller urinblæren. Kvindens hormoner påvirker endometriosevævet på samme måde som slimhinden inde i livmoderen. Blodet, der bliver dannet i endometriosen, kan imidlertid ikke komme ud som menstruationsblod, og samler sig som små blodcyster svarende til endometrioselokaliseringen. Det hyppigste symptom på endometriose er smerter før og under menstruation. Smerterne kan variere fra milde smerter til stærke og invaliderende smerter.

Årsagen til endometriose er ukendt, men arvelige forhold ser ud til at være af betydning for forekomsten af sygdommen. Risikoen for at få endometriose er syv gange større, hvis ens mor eller søster har sygdommen.

Udredning og behandling

Udredning og behandling af endometriose på sygehus varetages i specialet gynækologi og obstetrik på hovedfunktionsniveau, og dermed på alle sygehuse, der varetager specialet gynækologi og obstetrik. En del af de lettere tilfælde behandles i gynækologisk speciallægepraksis. Behandling af svær eller avanceret endometriose, foregår på højt specialiseret niveau i henhold til Sundhedsstyrelsens [specialevejledning for Gynækologi og Obstetrik](#). Rigshospitalet og Aarhus Universitetshospital er godkendt til varetagelse af

18. april 2023
Sagsnr. 04-0400-1048
Reference TES
T 72227558
E sstyp@sst.dk

Sundhedsstyrelsen
Islands Brygge 67
2300 København S
Danmark
T +45 72 22 74 00
E sst@sst.dk
www.sst.dk

den højt specialiserede funktion, mens Odense Universitetshospital er godkendt til varetagelse af funktionen i formaliseret samarbejde.

Behandlingen består i de lettere tilfælde af receptfri smertestillende medicin. Hvis dette ikke er tilstrækkeligt, kan der gives hormonbehandling, enten som p-piller eller anden hormonbehandling. I nogle tilfælde er det nødvendigt at behandle med en operation, fx ved en større cyste på æggestokken, der giver smerter, eller forhindrer kvinden i at blive gravid. Operation for endometriose foregår normalt ved kikkertkirurgi.

De fleste operationer for endometriose foregår på sygehuse med hovedfunktion. De sværere eller avancerede tilfælde af endometriose, hvor endometriosen kan have bredt sig til fx blære eller tarm, stiller store krav til den kirurgiske ekspertise og kan kræve assistance fra fx mave-tarmkirurg. Disse indgreb er derfor centraliseret til de ovenfor nævnte afdelinger.

Efter operationen vil der ofte være behov for en form for hormonbehandling, som almindeligvis opstartes på den opererende afdeling. Når tilstanden er stabil efter operation og evt. videre behandling er etableret vil kvinden i ukomplicerede tilfælde oftest blive afsluttet fra det opererende sygehus. Den videre opfølgning vil foregå hos praktiserende læge eller praktiserende speciallæge med mulighed for henvisning ved behov.

Udover operation kan kvinder med endometriose have behov for yderligere hjælp til at blive gravide (fertiliseringsbehandling).

Opmærksomhedspunkter

Endometriose er en sygdom, som kan have store konsekvenser for de kvinder, som den berører. Der kan være udfordringer med underdiagnosticering og lang tid fra symptomdebut til diagnosticering – herunder forsinkelse til undersøgelse hos speciallæge eller på sygehus. Derudover kan der være regionale forskelle, som til dels kan være relateret til forskelle i fordelingen af speciallægepraksis, som nogle steder varetager en del af endometriosebehandlingen, som i andre regioner varetages på hospital. Der kan desuden være udfordringer med manglende opmærksomhed på sygdommen både hos kvinderne og blandt praktiserende læger, og der kunne med fordel være mere fokus på tidlig diagnostik og medicinsk behandling, herunder smertebehandling.

Dansk Selskab for Obstetrik og Gynækologi (DSOG) har udarbejdet retningslinjer for diagnostisk, udredning og behandling af endometriose, herunder såvel medicinsk som kirurgisk behandling. Sundhedsstyrelsen imødekommer, at selskabet aktuelt er ved at udarbejde nye retningslinjer for diagnosticering af endometriose, og forventer at dette vil bidrage til mere strukturerede forløb inkl. diagnosticering.